

BALANÇ CAMPANYES AGRÀRIES DE TEMPORADA A CATALUNYA 2009

Gener 2010

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/>

ÍNDEX**INFORME DE SEGUIMENT DE LES CAMPANYES 2009 A CATALUNYA****1.- BALANÇ 2008 I ACORD PER A L'ANY 2009****2.- FASE PRÈVIA A L'INICI DE LES CAMPANYES AGRÀRIES 2009****3.- PRESENTACIÓ I SEGUIMENT DE LES CAMPANYES****4.- PLA DE TREBALL PER COMPROVAR LA DISPONIBILITAT DE LES PERSONES REGISTRADES AL SOC**

Contacte directe amb les persones demandants d'ocupació

Contractació en origen

5.- DESENVOLUPAMENT DE LES CAMPANYES AGRÀRIES 2009**5.1 Resultat de les campanyes****5.2 Percentatge d'intermediació del sistema SOC en les campanyes****6.- UNITATS MÒBILS DEL SOC****7.- CAMPANYA AGRÀRIA A LLEIDA****7.1 Actuacions per fer front a la pedregada d'agost**

Pla d'allotjaments

Acord entre el SOC, el Departament d'Acció Social i el Consell Comarcal del Segrià

8.- CAMPANYA AGRÀRIA A GIRONA**9.- CAMPANYA AGRÀRIA A L'ALT PENEDEÈS, BARCELONA****10.- CAMPANYA AGRÀRIA A TARRAGONA (no inclou Terres de l'Ebre)****11.- CAMPANYA AGRÀRIA A LA RIBERA D'EBRE, TERRA ALTA I BAIX EBRE****12.- PARTICIPACIÓ DE LES ORGANITZACIONS COL·LABORADORES****12.1 Unió de Pagesos (UP)****12.2 Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC)****12.3 ASAJA Tarragona**

Associació d'Empresaris Agraris de Lleida (AEAL)

12.4 Unió General de Treballadors (UGT)**12.5 Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)****12.6 ASOFRUIT****13.- DIFUSIÓ****14.- PRESSUPOST****15.- ACTUACIONS DE LA INSPECCIÓ DE TREBALL I SEURETAT SOCIAL**

Campanya de Lleida

Campanya de Girona

16.- CONCLUSIONS**16.1 Qüestions que es plantegen per a les Campanyes 2010**

INFORME DE SEGUIMENT DE LES CAMPANYES 2009 A CATALUNYA

1.- BALANÇ 2008 I ACORD PER A L'ANY 2009

El 23 de gener va tenir lloc a Lleida la reunió de la Mesa de Catalunya¹ de les Campanyes Agràries, per realitzar el balanç de l'any 2008 i la preparació de les Campanyes 2009. La Mesa va valorar positivament el desenvolupament de les Campanyes Agràries 2008 i va acordar una sèrie de mesures per millorar les Campanyes 2009.

2.- FASE PRÈVIA A L'INICI DE LES CAMPANYES AGRÀRIES 2009

Un compromís era avançar els processos administratius per a l'atorgament de subvencions per als projectes de col·laboració en les Campanyes. El 5 de febrer de 2009, un mes abans que a l'any 2008, va sortir publicada al DOGC la Resolució TRE/150/2009, de 29 de gener, de convocatòria per a la concessió de subvencions per als projectes de col·laboració en les campanyes agràries de temporada per a l'any 2009, que per segon any concentra en una sola resolució els dos programes destinats a les campanyes agràries de temporada de Catalunya: la contractació de persones en atur per a la realització d'obres i serveis d'interès general i social, en col·laboració amb entitats sense ànim de lucre i entitats locals, i el programa de desenvolupament d'accions de caràcter innovador i experimental en matèria d'intermediació i ocupació.

Gràcies a l'avançament de la convocatòria, el procés d'atorgament també es va avançar i les organitzacions beneficiàries de les resolucions d'atorgament van iniciar les tasques preparatòries el mes d'abril (formació en la xarxa telemàtica SICAS i reunions amb el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) per tal d'unificar els processos i la presentació dels informes).

El SOC va aprovar 6 projectes per a la gestió de les campanyes per un import total de 210.000 euros. També s'atorgaren un total de 78 plans d'ocupació a 60 ajuntaments implicats en les campanyes agràries per un import de 333.831,15 euros i 3 projectes a entitats sense ànim de lucre amb un total de 40 plans d'ocupació amb un import de 331.658,73 euros.

Es reedità l'Acord marc de col·laboració entre el SOC i les organitzacions empresarials i sindicals més representatives del sector agrícola català (Unió de Pagesos, JARC, ASAJA, Institut Agrícola Català de Sant Isidre, CCOO i UGT). Fora d'aquest Acord, ASOFRUIT, a través d'una assistència tècnica, ha col·laborat en les tasques d'intermediació a la campanya agrària de Lleida en el sector de l'emmagatzematge.

3.- PRESENTACIÓ I SEGUIMENT DE LES CAMPANYES

El mes de juny, a Lleida, el director del SOC va fer la presentació de les Campanyes Agràries 2010 en reunió amb els alcaldes i les alcaldesses dels municipis afectats per la campanya de Lleida. S'intercanviaren impressions sobre el seu funcionament i es recolliren les propostes dels i les representants municipals per millorar les campanyes. També amb els agents socials i les organitzacions agràries hi hagué una nova trobada per encarar els reptes d'aquest any que presentava nous condicionants: augment de l'atur, reducció del contingent i disminució de la producció de fruita dolça així com l'abaratiment dels preus d'aquest producte.

1 La mesa la componen els signants de l'Acord marc, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural i la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

Al llarg de l'estiu, la direcció del SOC i de la conselleria mantingueren altres reunions a Lleida amb els agents socials i les organitzacions agràries per anar fent un seguiment del desenvolupament de la recollida de la fruita dolça i esmenar possibles desviacions del model inicial que podien dificultar el seu bon funcionament. En general, tot i esperar una campanya difícil, aquesta s'estava desenvolupant sense incidències. Es detectava un augment de la mà d'obra demandant d'ocupació i un descens de les ofertes respecte de l'any anterior.

4.- PLA DE TREBALL PER COMPROVAR LA DISPONIBILITAT DE LES PERSONES REGISTRADES AL SOC

Degut a l'augment del nombre de persones aturades, l'Administració de l'Estat va restringir la concessió d'autoritzacions per a contractar fora dels països, per potenciar la contractació interior. Així, mentre l'any passat es van autoritzar 6.000 contractacions de temporada en origen, aquest any la xifra es va reduir a 1.200 autoritzacions.

El SOC, compartint aquesta prioritat, va posar en marxa un *Pla de treball per comprovar la disponibilitat de les persones en atur registrades al SOC en el sector agrari, amb l'objectiu d'incrementar la seva contractació*.

Durant el primer semestre de 2009, es van fer dos enviaments de cartes a persones aturades. El primer, dirigit a 12.662 persones en atur del sector agrari; el segon destinat a 9.323 persones de peonatge en atur que no cobraven cap prestació. Posteriorment es tingué contacte personalitzat amb les persones receptores de les cartes.

Per diverses raons: desplaçaments (inexistència de transport públic), condicions laborals i altres, no van arribar al 25% les persones disponibles per treballar a les campanyes.

5.- DESENVOLUPAMENT DE LES CAMPANYES AGRÀRIES 2009

Les campanyes agràries a Catalunya abasten diferents tipus de conreus: fruita dolça, verema i cítrics. Cadascuna d'elles té unes dates de realització, que poden variar dins d'un mateix tipus de fruita, depenent de la zona geogràfica i de l'any. En general, la campanya de la fruita dolça s'inicia a l'abril/maig a Lleida i a Girona a finals de juliol. Les veremes es produeixen a partir de mitjans del mes d'agost, i la dels cítrics a partir de setembre.

5.1 Resultat de les campanyes

Organitzacions / entitats	2009			29/11/2009 ²	2008		
	Demandes	Ofertes	Places	Contractes ³	Demandes	Ofertes	Places
Oficina de Treball (OT) ⁴	13.131	74	207		2.697	128	448
Oficina Mòbil (OM) ⁴	2.899	549	1.329		2.759	751	1.769
Unió de Pagesos (UP) ⁵	2.482	820	3.033 ⁶		4.806	1.818	5.742
UGT ⁵	167				91		
Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC) ⁵	1005	55	756		935	87	706
Associació d'Empresaris Agraris de Lleida (AEAL) ⁵	411	149	738				
Associació Agrària de Joves Agricultors (ASAJA) ⁵	286	56	167		334	87	306
Total	20.381	1.703	6.230	11.702	11.622	2.871	8.971

Font: Servei d'Intermediació i Orientació i entitats col·laboradores

	2009			11/10/2009	17/10/2008		
	Demandes	Ofertes	Places	Contractes	Demandes	Ofertes	Places
SOC	16.030	623	1.536		5.456	879	2.217
Entitats col·laboradores ⁷	4.351	1.080	4.694		6.166	1.992	6.754
Total	20.381	1.703	6.230	11.702	11.622	2.871	8.971

Demandes Ofertes Places

² Dades facilitades pel Gabinet Tècnic del Departament de Treball

³ La desviació entre els contractes i les places ve donada perquè alguns empresaris/àries agraris no fan tot el procés d'intermediació i contractació a través del sistema SOC (SICAS i CONTRACT@) i algunes places poden derivar a més d'un contracte de treball.

⁴ Dades SICAS

⁵ Dades facilitades per les entitats col·laboradores, no introduïdes a SICAS en la seva totalitat

⁶ Dades corresponents als serveis bàsic i complementari efectuats per la Unió de Pagesos a les empreses associades.

⁷ UP, UGT, JARC, AEAL i ASAJA

ASOFRUIT	1.019	130	673
----------	-------	-----	-----

5.2 Percentatge d'intermediació del sistema SOC en les campanyes

Segons l'estudi elaborat pel servei d'Intermediació i Qualificació del SOC, a partir de les dades de l'aplicació Contrat@ i les facilitades per les entitats col·laboradores, el percentatge d'intermediació amb la intervenció del sistema SOC (SOC i entitats col·laboradores) als àmbits territorials de les campanyes agràries de temporada ha estat del 54,9%.

6.- UNITATS MÒBILS DEL SOC

El SOC ha continuat millorant el seu servei d'intermediació mantenint la incorporació i dotació de les oficines mòbils que s'han desplaçat pel territori (Lleida i Alt Penedès). Per dur a terme les tasques pròpies de la intermediació laboral, les oficines mòbils han disposat d'accés a través d'Internet a les aplicacions corporatives del SOC i també han estat dotades amb personal contractat pel SOC, mitjançant plans d'ocupació.

Els processos que es gestionen des de les oficines mòbils del SOC són:

- Inscripció de la demanda
- Renovació de la demanda
- Registre d'ofertes
- Recerca, vinculació i presentació de candidats/ates
- Conclusió d'ofertes
- Registre de la comunicació de contractació
- Gestió de l'alta i la baixa a la Seguretat Social

7.- CAMPANYA AGRÀRIA A LLEIDA

La campanya de la fruita dolça de Lleida és la més important de les campanyes per la seva durada i volum de producció i de contractació. Per aquesta raó és motiu d'un seguiment especial. Aquest any, a més, s'havia de vigilar i assegurar encara més l'ajustament entre demandants i necessitats del camp, per la qual cosa s'ha desenvolupat des de l'Oficina Coordinadora del Serveis Territorials de Lleida del SOC un pla extraordinari d'informació a la pagesia en col·laboració amb els ajuntaments més afectats per les campanyes i els agents socials. Enguany s'ha detectat que algunes empreses han contractat directament persones que ja havien treballat amb elles en campanyes anteriors, sense fer servir els serveis conjunts.

7.1 Actuacions per fer front a la pedregada d'agost

Pla d'allotjaments

Com a conseqüència de la tempesta de l'1 d'agost que va provocar danys importants en les collites del Segrià i una reducció del nombre de quilos de fruita a recol·lectar, es va produir una disminució del nombre de contractacions previstes per a aquelles dates. Els municipis més afectats van ser: Lleida, Alcarràs, Alpicat, Gimènells, Bellcaire d'Urgell, Corbins, Benavent i Vilanova del Segrià. També es veieren afectats Torrelameu, Menàrguens i Albesa. Altres dos municipis, Alcoletge i Torregrossa, patiren les conseqüències del vent que va produir danys sobretot en la collita de la pera.

El SOC va respondre amb un pla d'allotjaments, amb l'objectiu de recol·locar els temporers/eres que havien perdut la feina. El SOC es va comprometre a subvencionar l'estada en els allotjaments de les persones afectades i sense feina durant un màxim de 7 dies, sent l'ajuda per jornada de 5 euros. El cost total destinat al pla d'allotjament va ser de 42.000 euros per cobrir unes 1.200 persones.

Aquest pla es va dur a terme en coordinació amb la Unió de Pagesos, que gestiona la majoria d'allotjaments del territori, i de l'Ajuntament d'Alcarràs, que s'ocupa de la gestió del seu allotjament municipal. També, l'Associació d'Empresaris Agraris de Lleida va col·laborar amb aquests objectius.

Acord entre el SOC, el Departament d'Acció Social i el Consell Comarcal del Segrià

L'acord va ser per coordinar el repartiment de vals de manutenció i vals de retorn facilitats per aquestes administracions. El val de manutenció de 30 euros era per bescanviar als supermercats Plus i el val de retorn de 30 euros per bescanviar a l'agència de viatges Baixes. Hi van participar les tres oficines mòbils del SOC, les oficines de Treball i les oficines municipals de campanya més afectades i el Consell Comarcal del Segrià. Es va lliurar un total de 36 vals: 28 han estat de retorn i 8 de manutenció.

Per la seva banda, Creu Roja també va facilitar vals de retorn als temporers i temporeres i l'Ajuntament de Lleida va pagar bitllets de retorn a 132 persones.

8.- CAMPANYA AGRÀRIA A GIRONA

És una campanya que es desenvolupa amb normalitat. Les tasques s'han desenvolupat sense alterar el funcionament de les oficines de Treball i sense incidències a destacar pel que fa a la intermediació laboral. El SOC ha subvencionat un projecte d'allotjament i acompanyament a les persones temporeres de municipis de l'Alt Empordà que ha permès la contractació de 4 persones a través de plans d'ocupació.

9.- CAMPANYA AGRÀRIA A L'ALT PENEDEÈS, BARCELONA

Per tal de fixar les bases de la collita 2009, es va reunir el dia 1 de juliol la Comissió de la Verema, convocada per l'Ajuntament de Vilafranca. La campanya ha durat unes 5 setmanes (del 17 d'agost al 18 de setembre). S'ha comptat un any més amb l'Oficina Mòbil. Des del SOC s'ha fet un treball important d'informació i difusió als ajuntaments. S'han establert els punts d'atenció i informació així com els serveis que s'havien d'oferir. També hi hagut bona comunicació amb el Consell Comarcal de l'Alt Penedès i amb les gestories de la zona.

Es detecta un augment de contractació de persones de nacionalitat espanyola degut a l'increment de la taxa d'atur.

Respecte a l'allotjament, destaca la poca oferta per part de les empreses.

10.- CAMPANYA AGRÀRIA A TARRAGONA (no inclou Terres de l'Ebre)

És una campanya de reduït volum. Amb tot, la Direcció Territorial de Tarragona ha atorgat 5 plans d'ocupació a entitats locals, que van possibilitar la contractació de 12 persones per desenvolupar les tasques pròpies de les campanyes agràries.

11.- CAMPANYA AGRÀRIA A LA RIBERA D'EBRE, TERRA ALTA I BAIX EBRE

Engloba tres campanyes de recollida de fruita que utilitzen mà d'obra temporal. La primera és a la Ribera d'Ebre, amb la fruita dolça, que s'inicià tard, l'1 de juny i acabà a la segona quinzena de juliol. La verema a la Terra Alta, que s'inicià a finals d'agost i finalitzà a inicis d'octubre. I, finalment, la campanya dels cítrics que va començar a mitjans d'octubre i acabà a finals de desembre, encara que la recollida de la taronja dura fins al febrer, i, encara que amb menys intensitat, continua fins al maig. Pel que fa a la comarca de la Ribera d'Ebre, la campanya de la fruita dolça (préssec, nectarina i cirera), ha estat bona pel que fa a tones de producció però no a nivell de preus. S'hi va contractar majoritàriament el mateix personal d'anys anteriors sense necessitat de fer nous reclutaments.

A la Terra Alta, la campanya de la verema és majoritàriament d'àmbit familiar. Al Montsià i Baix Ebre, pel que fa a la campanya dels cítrics, la producció ha estat menor que en anys anteriors i això ha fet

que els preus siguin més alts. Respecte al personal contractat, és el mateix que en anys anterior i hi ha hagut un allau de demandes de treball.

Aquestes campanyes tenen una dinàmica diferent a les de la resta de Catalunya per la poca introducció del sistema acordat i regulat a l'Acord marc, qüestió que es tradueix, entre d'altres temes, en que no es segueix el Conveni del camp català. El SOC té per objectiu donar a conèixer i apropar el sistema SOC a les empreses, la pagesia i entitats col·laboradores. Així, el 16 de juny, es va convocar per primera vegada la Mesa de Catalunya de les Campanyes Agràries de Temporada a les Terres de l'Ebre, amb l'objectiu d'analitzar la situació de les campanyes dels cítrics i acordar les bases per estendre el model de gestió de les campanyes de la fruita dolça i la verema. Posteriorment, des dels Serveis Territorials de les Terres de l'Ebre, s'han fet reunions amb les esmentades organitzacions empresarials, ajuntaments de la zona, empreses i/o cooperatives i els departaments del Govern que tenen a veure amb les campanyes, per tal d'apropar posicions i arribar a acords.

12.- PARTICIPACIÓ DE LES ORGANITZACIONS COL·LABORADORES

El model de gestió de les campanyes agràries de temporada a Catalunya que lidera el SOC, es basa en la coordinació interadministrativa entre el Departament de Treball/SOC, la Secretaria d'Immigració, el Departament d'Agricultura i els ajuntaments i en la concertació social i en la col·laboració dels agents socials i les organitzacions empresarials amb el SOC (Acord marc). Aquest model ha estat considerat una bona pràctica al Marc estratègic nacional de referència (MENR 2009).

Els agents participen en la tramitació d'ofertes, demandes i altres gestions a través de les aplicacions SICAS i CONTRAT@; i donen informació i assessorament a la pagesia i a les persones treballadores en matèria laboral i social.

12.1 Unió de Pagesos (UP)

Actua en l'àmbit territorial de tot Catalunya.

La primera previsió i planificació que va fer de la campanya de la fruita dolça apuntava a una producció del 100%. Previsió que s'ha mantingut en algunes de les fruites, però, en altres s'ha reduït la producció degut a la climatologia. Lògicament, aquesta rebaixa de la producció afectà en la mateixa proporció les necessitats de mà d'obra.

Han detectat un increment de persones que es desplacen des de Romania per treballar a les campanyes i que s'ofereixen directament a les empreses o a través d'un intermediari. Aquesta situació distorsiona el plans de treball adreçats a la comprovació de la disponibilitat de les persones demandants inscrites al SOC, ja que les ofertes no es gestionen ni per les organitzacions empresarials ni pel propi SOC.

Per tal d'apropar i ajustar el servei de contractació a les necessitats específiques de cada pagès/esa, la Unió de Pagesos va establir dos dinàmiques de treball. El servei bàsic i el servei complementari. El servei bàsic té l'objectiu d'assessorar en la relació laboral entre el pagès o pagesa i la persona demandant d'ocupació, la tramitació de les altes i baixes, elaborar les nòmines i explicar les obligacions per part del treballador/a de pagar la quota agrària, i altres. En aquest servei, la UP ha gestionat 5.192 contractes.

El servei complementari inclou, a més del servei bàsic, la tasca d'intermediació sociolaboral que fan els tècnics/iques d'acollida. També es realitza el seguiment periòdic de la inserció de la persona en el lloc de treball. En aquest servei, la UP ha gestionat 3.033 contactes.

Aquesta organització ha contractat persones en origen (Colòmbia, Senegal i Bolívia), però ha prioritzat la intermediació de les persones demandants a Catalunya que van mostrar interès a treballar en les campanyes agràries a través del ***Pla de treball per comprovar la disponibilitat de les persones en atur registrades al SOC en el sector agrari, amb l'objectiu d'incrementar la seva***

contractació. La Fundació Pagesos Solidaris, mitjançant el programa PRAI (Programa Rural d'Acollida i Inserció), oferta a totes les persones que així ho vulguin, la participació en diferents programes que estableixen itineraris personalitzats d'inserció i ha atès 4.579 persones.

L'objectiu general d'aquests programes és contribuir a fer efectius els principis d'igualtat i de cohesió social mitjançant un servei d'acollida orientat a la promoció de l'autonomia personal i laboral, adreçat a les persones que es troben en situacions de vulnerabilitat.

12.2 Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC)

El seu àmbit d'actuació ha estat Lleida, el Penedès, Tarragona i Girona.

Les seves tasques han consistit en la realització de visites de camp per informar i assessorar les empreses agràries, fer visites als allotjaments en col·laboració amb organitzacions sindicals, informar i assessorar les persones temporeres i fer contactes amb altres agents.

Els joves agricultors han tingut accés a l'aplicació SICAS i hi han introduït 1.005 persones demandants, 55 ofertes i 756 llocs de treball. També han contractat persones romaneses i de Polònia. Alerten sobre la reducció de contractació en origen perquè es pot produir un pas enrere en la gestió dels fluxos migratoris, al trencar-se relacions de treball iniciades anteriorment.

Les seves empreses afiliades han incrementat la contractació de dones per treballar en el camp. Fins ara, les dones eren majoritàriament contractades per treballar en centrals de manipulació de fruita.

12.3 ASAJA Tarragona

El seu àmbit d'actuació ha estat la comarca de l'Alt Penedès, el sud de la província de Barcelona i la província de Tarragona. Va iniciar les tasques a finals del mes d'agost i destaca la curta durada de les campanyes d'enguany.

Ha tingut accés a l'aplicació SICAS i hi ha introduït 286 persones demandants, 56 ofertes i 167 llocs de treball.

Associació d'Empresaris Agraris de Lleida (AEAL)

El seu àmbit d'actuació és la província de Lleida. Formen part de la patronal ASAJA. No obstant, l'organització lleidatana s'ha incorporat al sistema SOC enguany. Els empresaris agraris de Lleida han tingut accés a l'aplicació SICAS i hi han introduït 411 persones demandants, 149 ofertes i 738 llocs de treball.

Han realitzat un servei d'atenció a les empreses de la província de Lleida i una dotzena de xerrades informatives adreçades a empresaris/àries i a persones interessades a treballar a les campanyes.

12.4 Unió General de Treballadors (UGT)

L'àmbit d'actuació de la UGT a les campanyes agràries ha estat la província de Lleida. L'objectiu de les seves accions ha estat fomentar i millorar la inserció laboral, tenint en compte totes les variables socials i d'allotjament que interactuen en els processos de les campanyes. S'ha centrat en informar les persones treballadores interessades a treballar a les campanyes sobre el sistema d'intermediació del SOC, les condicions de treball i els recursos socials i en vetllar perquè les persones que treballen ho facin en condicions laborals i socials correctes i en derivacions a altres recursos socials.

Els membres d'UGT que han treballat en aquestes campanyes han atès un total de 502 persones i n'han inscrit 167 al sistema SICAS com a demandants d'ocupació. Durant els mesos d'abril, maig i juny van rebre trucades de molts treballadors/ores de zones com Múrcia, Madrid, Barcelona i Huelva que s'interessaven per anar a treballar a la campanya de Lleida i a la verema de França. S'han coordinat amb la UGT d'Aragó i altres entitats i sindicats de Huelva, Múrcia, Castelló i altres províncies d'Andalusia. En funció de la situació i les necessitats de cada persona, les deriven cap a les entitats que les poden atendre. Han realitzat visites als allotjaments comunitaris de la zona del Baix

Segre i visites i accions de mediació als assentaments de treballadors/ores que s'han anat generant durant les campanyes, per fer un seguiment de les seves condicions.

12.5 Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)

El seu àmbit d'actuació és arreu de Catalunya, en totes les campanyes: fruita dolça, verema i cítrics. Aquest sindicat va renunciar a gestionar les campanyes a través del SICAS i concentra la seva actuació en el seguiment de les condicions laborals, compliment del conveni i condicions dels allotjaments. Tot i valorar molt positivament el sistema de campanyes, es mostra crític amb el desenvolupament d'algunes d'elles i planteja a les patronals unificar els convenis del camp amb els de magatzems de fruita i fer un únic conveni d'aplicació a totes les províncies de Catalunya. Ha atès 2.846 persones treballadores, amb un percentatge del 55,30% d'homes i el 44,70% de dones, de nacionalitat romanesa, colombiana i polonesa en la seva majoria. Ha visitat 75 allotjaments: opina que compleixen amb les condicions mínimes d'habitabilitat, solen estar propers a les finques, tenen habitacions separades per sexes amb la cuina compartida i no acostumen a barrejar-se diferents ètnies. Ha visitat 78 ajuntaments de localitats on les campanyes tenen més incidència.

12.6 ASOFRUIT

Aquesta organització no forma part de l'Acord marc. No obstant, aquest any col·labora per primer any amb el SOC a través d'una assistència tècnica. El seu àmbit d'actuació és la província de Lleida i en el camp de la manipulació, la comercialització i l'envasament de fruites i verdures. La seves actuacions s'han centrat en la gestió d'allotjaments, en la intermediació laboral, en els acompanyaments a les empreses i la detecció de les necessitats. En l'aplicació SICAS, ha introduït 1.019 persones demandants, 130 ofertes i 673 llocs de treball.

13.- DIFUSIÓ

El SOC ha editat 11 pòsters enrotllables (*roll-ups*) i 61 cartells distribuïts a les oficines de Treball, els ajuntaments i les oficines de les entitats col·laboradores.

Les entitats col·laborades han realitzat les següents accions de difusió:

- Unió de Pagesos: en totes les oficines PRAI han distribuït tríptics com a eina per a les persones treballadores (riscos laborals al camp i Seguretat Social, i prestacions per atur). També han fet difusió a la pàgina web de la Fundació Pagesos Solidaris de totes les activitats i formació portats a terme per l'entitat.
- JARC: ha realitzat xerrades en diferents municipis, especialment a la província de Tarragona per informar a les empreses. Ha editat tríptics i publicat articles en la revista *Món Rural*.
- ASAJA TARRAGONA: ha enviat cartes al socis de l'entitat, ha distribuït cartells informatius a ajuntaments, casals i consells comarcals i ha fet alguna xerrada en municipis on es desenvolupen les campanyes.
- AEAL: ha fet comunicats als diaris de Lleida (*El Segre, La Mañana*); i ha tingut un estand a la Fira de Sant Miquel i a la Fira de la Figa d'Alguaire.
- UGT: l'eina principal del sindicat ha estat un díptic informatiu del que n'han editat 6.000 exemplars.
- CCOO: ha fet una edició de tríptics per a ajuntaments, treballadors/ores i empreses. Ha repartit el Conveni del camp en reunions amb alcaldes i alcaldesses.

14.- PRESSUPOST

ANY 2009	
Recursos propis	
Contractació oficines mòbils	392.192,00
Plans ocupació campanyes agràries	250.000,00
Difusió institucional campanyes agràries	8.000,00
TOTAL	650.192,00
Transferència SOC a col·laboradors	
Projectes de gestió de les campanyes	210.000,00
TOTAL GESTIÓ	210.000,00
Plans d'ocupació entitats sense ànim de lucre	331.658,73
Plans d'ocupació ajuntaments de Catalunya	333.831,15
TOTAL PLANS D'OCUPACIÓ	665.489,88
TOTAL	1.525.681,88
PRESSUPOST TOTAL CAMPANYES 2009	1.525.681,88

15.- ACTUACIONS DE LA INSPECCIÓ DE TREBALL I SEGURETAT SOCIAL**Campanya de Lleida**

La Inspecció de Treball i Seguretat Social de Lleida preveia un total de 266 visites d'inspecció, amb l'objectiu de lluitar contra l'economia irregular al sector de l'agricultura però degut a les inclemències climatològiques, es va excloure una part de les zones de la inspecció. Finalment s'en van fer 183 (152 a explotacions agrícoles i 31 a empreses de comercialització de fruita). Les inspeccions consisteixen en controls realitzats de forma aleatòria que es realitzen amb la col·laboració de les forces de seguretat. A aquestes accions, s'hi ha d'afegir una nova campanya en el sector de la verema, amb

deu ordres de visita. Es tracta d'accions dirigides a l'obtenció de dades i informació amb vistes a preparar visites reals a les explotacions el proper any.

En matèria d'economia irregular, s'han complimentat 294 ordres de servei, amb 397 actuacions.

S'han efectuat 66 actuacions de control de contractació i condicions de treball que estan englobades dins de l'objectiu estratègic autonòmic de "millora de la qualitat del treball i de les condicions de treball". L'objecte d'aquestes actuacions és fonamentalment comprovar el salari abonat a les persones treballadores i les seves condicions d'allotjament i el "prestamisme laboral". La Inspecció de Treball i Seguretat Social qualifica les campanyes de tranquil·les, tant des de el punt de vista operatiu, com social i d'ordre públic. S'ha comprovat un alt nivell de la legalitat, no han detectat casos de cessió il·legal de persones treballadores. Però posa de manifest les dificultats per a la correcta identificació de les persones estrangeres, donat l'alt índex de falsificació de documents. En aquest sentit, proposen que es prenguin mesures per intentar evitar els fraus, com exigir la presentació del passaport juntament amb el NIE al moment de l'alta a la Seguretat Social i l'establiment d'algun mecanisme de detecció automàtica d'altres duplicades en el sistema de la Seguretat Social.

Les accions es poden resumir en el següent quadre:

Resultats	2008	2009
Visites	138	183
Treballadors/ores espanyols controlats	232	127
Treballadors/ores estrangers controlats	1.175	460
Actes per falta d'alta a la SS	28	22
Actes de seguretat i salut laboral	1	1
Actes a la legislació d'estrangeria	12	14
Actes en altres matèries (menors i cessió)	8	0
Liquidació quotes SS	7.759,57	104.775,84
Transformació contractes	20	1
Requeriments	3	16
Total actes	49	37
Import sancions	216.949,24€	101.413,40€

Campanya de Girona

Resultats	2009
Ordres de servei	36
Actuacions inspectores	68
Actes d'infracció	4
Import de les actes d'infracció	18.629€
Altes induïdes	34

Campanya de Tarragona

A la campanya de la verema de Tarragona, la Inspecció de Treball i Seguretat Social ha realitzat 64 actuacions, amb una acta d'infracció per un import de 2.504 euros que va a afectar 4 persones treballadores i 516 altes induïdes de Seguretat Social com a conseqüència de 52 requeriments.

16.- CONCLUSIONS

En les Campanyes d'enguany, en un context de plena crisi econòmica i un increment molt gran de l'atur, es preveia una gran afluència de persones en atur interessades a treballar en el camp, provinguessin o no d'aquest sector. Tanmateix no era possible preveure el nombre ni el moment, de manera que era difícil saber si s'asseguraria el personal necessari en cada moment de la producció.

En els darrers anys, les contractacions en origen, quantificades i temporalitzades, permetien assegurar una quantitat mínima necessària de persones per garantir en cada moment l'existència de personal suficient.

Aquest any, per l'increment de l'atur, les autoritzacions per contractar a l'exterior van disminuir notablement, qüestió que, malgrat la major disponibilitat de les persones de l'interior, podia traduir-se que en algun moment i lloc donat no es disposés del personal necessari.

Per altra banda, les persones provinents de Romania i Bulgària amb el dret de lliure circulació podien desplaçar-se a Catalunya amb relativa facilitat, per anar a cobrir els llocs de treball que en anys anteriors havien cobert com a extracomunitaris (sense intermediaris privats ni públics); però era difícil preveure'n el nombre.

La complexitat de gestionar les campanyes agràries pel que fa a l'ajustament entre producció, ofertes i demandes es mostra quan, malgrat tot, la contractació en origen, encara que molt reduïda, ha estat imprescindible per assegurar la recollida de les collites de fruita.

Amb l'objectiu prioritari de contractar al màxim nombre de persones en atur enregistrades a les oficines de Treball, es va posar en marxa el *Pla de treball per assegurar que les persones en atur registrades a l'organisme poguessin treballar*. Pla que consistí en oferir-los de manera personalitzada les ofertes de treball. Més de la meitat d'elles no es mostraren en disposició de treballar a les campanyes. S'ha de tenir en compte la curta durada dels contractes, els períodes buits sense feina, els salaris del camp, els desplaçaments en el lloc de treball, el cost del transport o viure en allotjaments; tot difícil per a persones instal·lades a Catalunya permanentment.

No obstant, fins a principis d'agost, les Campanyes es desenvoluparen sense gaires canvis respecte d'anys anteriors. La pedregada del mes d'agost que va malmetre la collita de fruita dolça de molts municipis lleidatans va comportar un greu contratemps a la pagesia per les pèrdues que els va comportar, i a les persones que es van quedar sense feina.

La disminució de llocs de treball va fer que moltes de les persones que havien mostrat la seva disponibilitat davant del SOC, i/o les seves entitats col·laboradores, a treballar en les campanyes, no aconseguissin treball.

S'ha de tenir en compte, també, que va disminuint la necessitat de mà d'obra fruit del treball cada vegada més mecanitzat. Un altre fet rellevant és l'increment de la contractació/relació directa entre els pagesos i els i les temporeres.

La Generalitat de Catalunya i alguns ajuntaments van posar en marxa uns plans socials per pal·liar els efectes de la mala climatologia i en concret el Departament de Treball va posar a disposició un pla d'allotjaments i recol·locació dels treballadors i treballadores, destinant-t'hi 42.000 euros.

Pel que fa a la campanya dels cítrics, enguany s'ha incrementat el treball organitzat des del SOC, i hi ha hagut una major coordinació i informació que els anys anteriors, sense arribar a l'objectiu formulat d'estendre el model SOC en aquest territori.

COMPROMISOS 2010

Continuar amb el model i els instruments utilitzats fins ara i estendre'l a tots els territoris, tot tenint en compte les característiques de cadascun d'ells:

- Acord marc.
- Oficines mòbils.
- Plans d'ocupació.
- Resolució campanyes agràries.
- Altres

Publicar la resolució de les campanyes el mes de febrer.

Avançar els treballs de les campanyes per poder actuar en la campanya del Baix Segre.

Elaborar un pla d'acció 2010 de cara a la participació de persones en atur a les activitats de les campanyes.

Avançar en l'extensió del sistema de campanyes a les Terres de l'Ebre.

Elaborar un pla de seguiment de les condicions laborals conjuntament amb la Inspecció de Treball.

Treballar en coordinació amb d'altres serveis públics d'ocupació, i amb l'SPEE per tal d'estalviar desplaçaments innecessaris de persones d'altres indrets de l'Estat, si no tenen oferta de treball.

Vetllar perquè no es perdi la bona pràctica adquirida fins a la data en el desenvolupament de les campanyes, ja que es preveu un altre any difícil.

Barcelona, gener 2010